

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 154/6
Podgorica, 20.04.2022. godine

Na osnovu člana 40 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list CG", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20), člana 126 stav 8 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru NVO „Media Centar“ iz Podgorice (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-154 od 07.02.2022. godine) i Rješenju Savjeta Agencije za elektronske medije (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-154/5 od 31.03.2022. godine) direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Prihvata se prigovor NVO „Media Centar“ iz Podgorice, akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-154 od 07.02.2022. godine, i javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice, kao javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja čl. 55 st. 6 tač. 2 Zakona o elektronskim medijima, čl. 7 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", 35/11, 07/16 i 08/19) i tačke 7.1. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-01, prilikom emitovanja emisije „Gledajmo se“ emitovane dana 1. februara 2022. godine.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog kršenja obaveze emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja (član 55 stav 6 alineja 2 Zakona o elektronskim medijima i član 7 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
3. Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice nalaže se da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije za elektronske medije i izdatim Odobrenjem za emitovanje br. O-TV-J-01.
4. Javno preduzeće „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice, dužno je da u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u programu „Prvi program Televizije Crne Gore“, u okviru emisije „Gledajmo se“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog Rješenja koja glasi:
„Agencija za elektronske medije izrekla je javnom emiteru opšteg televizijskog programa 'TVCG1' upozorenje zbog propuštanja, prilikom emitovanja emisije „Gledajmo se“ dana 1. februara 2022. godine, da doprinese poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda i demokratskih vrijednosti i institucija, a posebno ravnopravnosti žena i muškaraca i suzbijanju stereotipa i predrasuda.“
5. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
6. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 07.02.2022. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor NVO „Media centar“ iz Podgorice, na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz

Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1) (zaveden kod Agencije pod br. 02-154 od 07.02.2022. godine).

Prigovor se odnosio na segment emitovan u okviru programskog sadržaja „*Gledajmo se*“, dana 1. februara 2022. godine, u terminu od 20:07:11 do 20:17:51 sati (10 minuta 40 sekundi).

Podnosilac prigovora navodi da je „u emisiji '*Gledajmo se*' koja je emitovana na Prvom kanalu nacionalne javne televizije (TVCG) 1. februara 2022. godine došlo do kršenja pojedinih programskih standarda koja su utvrđena Pravilnikom o programskim standardima u elektronskim medijima“. Kako se ističe u prigovoru, „u spornom prilogu se javnoj pažnji izlaže privatnost žene iz Albanije, a da se nijednom riječju ne stavlja do znanja publici da li je od nje tražena saglasnost za to i da li je ta saglasnost dobijena“. Po mišljenju podnosioca prigovora „pošto to nije rečeno, nameće se zaključak da ta saglasnost nije ni tražena, a njeno narušavanje se, u konkretnom slučaju, ne može pravdati javnim interesom, jer takvog interesa nema“, kao i da je „za razliku od junaka priče iz Crne Gore, koji u prilogu objašnjava svoje motive za ženidbu i kakva bi mu žena odgovarala, žena iz Albanije u prilogu prikazana kao objekat“.

Postupajući po osnovu navoda iz prigovora, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 10.02.2022. godine (akt broj 02-154/1 od 10.02.2022. godine). Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona o elektronskim medijima i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenica da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona i Pravilnika, Agencija je emiteru dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da, u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-154/2 od 10.02.2022. godine). U ostavljenom roku emiter nije dostavio traženo izjašnjenje.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih programskih sadržaja došlo do kršenja pravilnika, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Članom 55 st. 6 al. 2 Zakona i čl. 7 st. 1 al. b) Pravilnika propisana je obaveza emitera koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja.
- Pored toga, član 12 stav 1 Pravilnika predviđa da je u programima elektronskih medija zabranjeno ugrožavanje privatnosti pojedinca, objavljivanjem informacija o privatnom životu bez njegovog znanja i pristanka, osim u slučaju nedvosmislenog postojanja opravdanog javnog interesa, dok je u stavu 2 ovog člana propisano da svako narušavanje privatnosti mora biti opravdano dokazivim javnim interesom, a naročito kada se radi o maloljetnicima i osobama koje ne obavljaju javne funkcije i nisu eksponirane u javnosti.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, kao i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija je konstatovala sljedeće:

1. Emiter je dana 1. februara 2022. godine, emitovao magazin „*Gledajmo se*“. U okviru navedenog sadržaja, u terminu od 20:07:11 do 20:17:51 sati (10 minuta 40 sekundi), emitovan je programski segment čiji je opis dat u tački 2.
2. Najava: „*Puno imamo da Vam prikažemo za planiranih pedesetak minuta za ovo prvo izdanje magazina 'Gledajmo se', pa odmah sa našom Mare Radulović u jedno nesvakidašnje putesestvije polazimo. Provodadžisanje, zapravo, brojni su brakovi nastali u minulih par decenija između crnogorskih neženja i albanskih djevojaka. Od Skadra, pa na sjever, preko Tamare i Selaca, uz Cijevnu, do Vrmoše vele da danas nema nijedne neudate djevojke. Sve pošle za Crnu Goru. Sada i ostali dio Albanije postaje zanimljiv za taj važan životni potez, ženidbu. Makar se priča tako. I na internetu objavljuje. A kako je u stvarnosti, gledajmo.*“

U nastavku je emitovan razgovor sa g. Milićem Simonovićem iz Beransela.

Milić Simonović: „*Samoca je teška svakome čovjeku. Živim u jedno, ovaj, prigradsko naselje đe mi je imanje, đe imam, tu ja radim po cio dan, imam, možda tih rođaka mojih, jedno dvije, tri kuće. Bude skoro po mjesec dana da ja ne sretem nikoga, tunak, nit' se čuje žive duše. Tu su ostala neka staračka, ovaj, domaćinstva. Jedino, ne daj Bože, kad ko umre ili upokoji se ili...kako se kod nas kaže: 'Baci kašiku', onda se čune da je taj živio tunak, čak, po par godina se ne zna ni ko je živ ni ko nije.*“

Kao pokrivalice za gore navedeni tekst korišćeni su snimci zabilježeni u kući g. Simonovića tokom obavljanja kućnih poslova (pripremanje jela).

Reporterka: „Milić Simonović iz Beransela jedan je od oko četiri stotine neženja iz ovog kraja. No, samoće mu je kaže dosta. Zato je odlučio da nađe srodnu dušu. Za one koji ga ne znaju, najkraće bi se predstavio ovako.“

Milić Simonović: „Ja sam Milić Simonović. Imam pedeset šest godina. Živim u Beranselo kod Berana. Tražim srodnu žensku osobu s kojom bi proveo ostatak života. Ne pijem, ne pušim, ne drogiram se, što bi isto želio od takve druge osobe.“

Reporterka: „Pravo iz rodnog Beransela, Milić u potragu za ženom kreće u Albaniju, gdje su mnogi iz okolnih sela, kaže, našli životnu saputnicu. U čemu je problem pa niste našli ženu u Crnoj Gori, sve ove godine?“

Milić Simonović: „Obigro sam svu Crnu Goru, počev od Plava, Gusinja, Žabljak, sve živo. Neke su se ponudile da neće da žive kod mene u Beranselo. Ne interesuje ih, uopšte, nikakav fizički rad, da u Podgoricu se stanuje. Mene se nije išlo, jer sam mislio i smatram da je šteta da propada mi kuća.“

Reporterka: „Kakav je profil žene koju tražite u Albaniji?“

Milić Simonović: „Pravo da vi rečem, ne bi volio ovako nešto, s obzirom da sam ja visočiji čovjek, volio bi onako neđe, srednjih, tunak, ne mogu ja sad odredit strogo santimetar, da kažem, i tako...ali da bude neđe, može malo manja, da je razumna žena, da ne pije, ka što sam reko prije, da ne drogira se, da ne puši, mada i sam nijesam pušač, a volio bi takvu da ne nađem. Ne smeta mi nešto puno, ali odma dođe do svađe. Ona oće da zapali, uz kafu, je eto, reko, ne pijem rakiju, ali eto pravio bi joj društvo da popijemo i tu kafu, pa možda, iako bi otrov bila, pristao bi da joj pravim društvo. Može da očekuje, da rečem, ljubav, pažnju, poštenje.“

Reporterka: „Kako više ne bi gubio vrijeme, Milić se uputio u Drač. A da mu sve lakše padne, društvo mu pravi naša ekipa.“

Kao pokrivalice za navedeni tekst korišćeni su snimci zabilježeni tokom ulaska g. Simonovića i reporterke Javnog servisa u automobil.

Nastavak razgovora realizovan je iz automobila, tokom vožnje ka Albaniji.

Milić Simonović: „Dako se obistini, reko, ova nada da se u Skadar nađe mlada, pa da nema puno mana, pa danas, sa njom, da se vratim put Berana.“

Reporterka: „Ovo nije prvi put da tražite mladu u Albaniji. Koliko dugo traje Vaša potraga za mladom?“

Milić Simonović: „Pa, bogomi, skoro jednu..., da sam više uključen i toliko aktivan, sigurno preko petnes godina, a osobito, jer sam imo, reko sam prije, opeko se jednom, dao sam bio pare za ovu djevojku što je bila bolesna. Sve su to bile prevare, nevaljale stvari, interes je bilo, to je već postalo biznis.“

Reporterka: „Šta ste sve doživljavali?“

Milić Simonović: „Doživljavao sam svakojakih neprijatnosti, bilo je tu prevara, bilo je neke, što sam reko prije da su se...došle Albanke u malo dalja sela od mene. Ovi pojedini što su uzeli Albanke, obećavaju..., ja sam otišo, ponio im zdravicu, čestito, mislio da su to ljudi, ali sad su se vremena promijenila, ranije od sto ljudi je bilo dvije-tri fukare, a sad, kontra je to došlo vrijeme, tek sam sam to iskusio. Od sto ljudi ako nađeš dva-tri da valja, plaćo im gorivo, razno-razne ručkove, vamo-onamo, dovedi da se časte tašte njihove određenom sumom, kao one su 'batisale', al' od toga nije bilo ništa, samo da bi, ovaj, oni ručali, da bi zet častio rodbinu od žene na moj račun. Pa bilo je tu nakih inspektora i policajaca da su i oni u penziju da bi zaradili da poznaju sve živo, mada su pojedini doživjeli neprijatnosti nevaljale. E sad, moje nije da ja sudim zbog čega je to, ali bogomi, postoji neka Božija da ne valja ni na tuđu muku puno se zaradit.“

Reporterka: „Stižemo u Drač, čeka nas vlasnik agencije za bračno posredovanje. Kaže da posluju već dvadeset godina i da su oženili oko šest stotina momaka iz Crne Gore i Srbije.“

U nastavku je, u jednom od ugostiteljskih objekata, realizovan razgovor sa, kako je potpisano, vlasnikom agencije za bračno posredovanje g. Gzimom Đokom.

Gzim Đoka: „Momci od trideset do šezdeset godina traže djevojke iz Albanije. Važno im je da su vrijedne, radne i da su domaćice. Crnogorci su se pokazali kao dobri momci. Oni su naše komšije. Ako nemaš hljeb ideš kod komšije, ne ideš u Kinu.“

Reporterka: „U Albaniji živi više žena nego muškaraca. Procentualno je po nekim podacima 5:1 u korist žena. I stiže dugo očekivana mlada u pratnji oca.“

Prikazuje se Simonović kako se rukuje sa starijom muškom osobom a zatim i sa ženskom osobom. Slijede kadrovi koji prikazuju sto u ugostiteljskom objektu za kojim sjede svo četvoro. Slijedi:

Gzim Đoka: „Ako ti treba žena za kuću, evo ti moja ćerka kaže Tun. Ako ti treba ljepotica, na drugoj strani, na drugo mjesto, srećan ti put.“

Pitanja Milića Simonovića na albanski prevodi vlasnik agencije za bračno posredovanje.

Milić Simonović: „Želiš li decu da imaš, muža?“

Simonović objašnjava da posjeduje automobil i traktor.

Milić Simonović: „Za sebe, reći, sadim, da imam povrće čisto, zdravo, da ne kupim ovu hemiju, to sadim, imam svoju zemlju.“

Reporterka: „Kako bi se malo bolje upoznali Milić i Nertila su, nasamo, uživali u šetnji Dračom.“

Milić Simonović: „Želiš li da imaš porodicu?“

Kao pokrivalice za navedeni tekst korišćeni su snimci zabilježeni tokom šetnje ulicama Drača. Slijede kadrovi koji prikazuju ženu (potpisano: Nertila Kurtaj) kako daje izjavu u kameru:

Nertila Kurtal (sinhronizovan prevod sa albanskog): „Željela bih da imam puno djece i da živim na selu. Milić mi se dopao, ali vidjećemo šta će biti.“

Reporterka: „Nakon dana u Draču, opraštanje i nada da će se uskoro opet sresti.“

Prikazuje se scena rukovanja Simonovića sa Nertilom Kurtaj i njenim ocem.

Nastavak razgovora se emitovao u automobilu, tokom povratka u Crnu Goru.

Milić Simonović: „Vidio sam devojkicu, devojka je fina, nemaše nekih, da se primjećuje, anomalija, što mene interesuje. Mene odgovara što je devojka sa sela, sama veli, kol'ko sam ja mogo da komuniciram sa njome, ono, osnovne one riječi što znam, da pristaje, da joj odgovara seoski život i mило joj je što sam ja sa sela. Samo malo, bješe, po mene, u godine, zrelija, pa se malo plašim...“

Reporterka: „Koliko je to zrelija?“

Milić Simonović: „Pa imaše, 38 godina i onda ja bi volio da je devojka radi potomstva, što medicina dokazuje, da razmislim još dva-tri dana. Reko sam daću odgovor, ali da vidim kad me prođu strasti i sve. Možda me kod kuće sama samoća odluči da i dođem po nju.“

Reporterka: „Povratak u Crnu Goru, u tišinu, svako u svojim mislima, a nesuđeni mladoženja u stihovima rezimira dan.“

Milić Simonović: „Evo, vraćam se za Berane, Sunce zalazi već za brda i dalje ima narod sa mnom da se sprda.“

Slijede kadrovi koji prikazuju Seada Sadikovića, autora emisije, kako razgovara sa Simonovićem.

Sead Sadiković: „A par dana nakon Savindana evo nas u Beranselu kod Milića Simonovića. Utisci putešestvija, provodadžisanja...“

Milić Simonović: „Pa s obzirom da ovo mene nije prvi put da idem tamo, primjetio sam to još odavno da su tu velike prevare i da je to prešlo čak i u vrstu biznisa, pa nijesam zadovoljan sa ovijem, jer taj isti provodadžija čak skoro nije ni pokušao da me sasluša šta ja tražim i ništa, samo je pito kakvoga sam imovnogoga stanja...“

Sead Sadiković: „Pretpostavljam ne odustajete.“

Milić Simonović: „Ne, ne, tražimo pa da vidimo. Mada dosta devojaka neće da se udaje. I momaka. I kod mene u Beranselo ima masa tih momaka. Ima blizu 380 tih momaka...“

Sead Sadiković: „To ste već ispričali mojoj kolegici Mariji. A mi sada idemo u narednu priču u magazinu 'Gledajmo se'.“

Na kraju razgovora g. Sadiković je, uvodeći gledaoce u narednu priču, iznio uvjerenje da će u kući Simonovića uskoro biti svadba.

3. Prilog emitera o posredovanju u sklapanju braka prevashodno se bavi aktuelnom pojavom

koja je bez sumnje dio naše svakodnevice, sa svim svojim manama, i čini dio etnoloških procesa kroz koje prolazi naš narod. Imajući u vidu društvenu stvarnost u kojoj živimo, prilog ima za cilj da edukuje i informiše javnost. Uvažavajući primjedbe podnosioca prigovora i vodeći računa o predrasudama koje su prikazane u prilogu, kao i činjenicu da pojedini gledaoci mogu doživjeti da prilog podržava društvene obrasce ponašanja zasnovane na podređenosti i nadređenosti polova, mora se imati u vidu da se emitovanje priloga o realnim životnim situacijama koje postoje u našem društvu, iako sadrži stereotipe, ne može smatrati podržavanjem predrasuda.

4. Sloboda načina uređivanja i pristupa temi koju emiter obrađuje spada u domen uređivačke slobode i slobode izražavanja emitera. Agencija je uzela u obzir problem javnog zagovaranja, podržavanja i postupanja u skladu sa predrasudama, običajima i drugim društvenim obrascima ponašanja koji su zasnovani na stereotipnim ulogama polova, ali je mišljenja da se u ovom slučaju prilog ne može tumačiti kao promocija stereotipa, iako se tematikom bavi iz ugla muškarca i problemima sa kojima se suočavaju muškarci koji žive u crnogorskim selima. Uvažavajući važnost slobode informisanja, tema priloga je, nažalost, dio naše realnosti i razgovor o istoj zaslužuje pažnju javnosti.
5. Navodi podnosioca prigovora da se „u spornom prilogu javnoj pažnji izlaže privatnost žene iz Albanije, a da se nijednom riječju ne stavlja do znanja publici da li je od nje tražena saglasnost za to i da li je ta saglasnost dobijena“, kao i da „pošto to nije rečeno, nameće se zaključak da ta saglasnost nije ni tražena“, ne mogu se prihvatiti. Sagledavajući sadržinu priloga, zaključuje se da gospođa Nertila Kurtal voljno učestvuje u prilogu, te daje i izjavu novinarskoj ekipi koja je pravila prilog („Željela bih da imam puno djece i da živim na selu. Milić mi se dopao, ali vidjećemo šta će biti“), pa se ne može smatrati da je povrijeđena njena privatnost.

Imajući u vidu navedeno, Agencija je zaključila da prigovor nije opravdan, odnosno da emiter nije prekršio obaveze vezane za ugrožavanje privatnosti pojedinca i diskriminaciju žena, pa je Rješenjem Agencije za elektronske medije br. 02-154/3 od 07.03.2022. godine, prigovor odbijen kao neosnovan.

U ostavljenom roku, NVO „Media centar“ iz Podgorice je uložila žalbu Savjetu Agencije za elektronske medije (u daljem tekstu: Savjet Agencije) protiv navedenog prvostepenog rješenja Agencije (zavedena kod Agencije za elektronske medije pod br. 01-154/4 od 16.03.2022. godine), navodeći da:

- Agencija „nije pravilno utvrdila činjenično stanje i tumačila Zakon o elektronskim medijima i Pravilnik o programskim standardima u elektronskim medijima“.
- „priznanjem da se autori priloga bave ‘tematikom’... iz ugla muškarca’ upravo se sugerije da se promoviše stereotip i to se čini tokom cijelog priloga u kome su, dok muškarac (Milić Simonović) publici povjerava svoju priču o nemogućnosti nalaženja supruge, prikazani kadrovi gdje on pere suđe, mijesi i peče hljeb, čime se kod publike izaziva razumijevanje i sažaljenje zbog sudbine koja jednog muškarca nagoni da se bavi poslovima koji u patrijarhalnim društvima važe za tipično ženske“, pa naglašava da se „stereotip dodatno podstiče time što je prilog koncipiran kao priča iz ljudskog ugla (human aspect story), ali s tim da tu ljudskost vidimo samo u priči muškarca, a ne i žene“. Podnosilac žalbe je stava „da su autori priloga željeli da o problemu govore u javnom interesu i izbjegnju stereotipe, onda su trebali da čuju i ženinu ljudsku stranu priče, jednako kao muškarčevu“.
- Takođe, podnosilac žalbe ističe da „AEM u obrazloženju rješenja kojim je odbijen prigovor NVO Media centar tvrdi da nije povrijeđena privatnost državljanke Albanije, navodeći da se vidi ‘da ona voljno učestvuje u prilogu“, ali po njegovom mišljenju „to se iz priloga ne može vidjeti, već se samo može pretpostaviti da je tako. Iz priloga se ne vidi da su autori priče prethodno kontaktirali Nertilu Kurtal i upoznali je sa svojom namjerom da urade priču u kojoj će se baviti i njenim životom, i kakav će biti karakter te priče“.
- Podnosilac žalbe ukazuje da je „rješenjem i obrazloženjem potpuno promašena suština problema i prigovora, a to je notorna objektivizacija žene koja je najvidljivija u sledećem pasusu transkripta emisije: ‘Milić Simonović: „Pa, bogomi, skoro jednu..., da sam više uključen i toliko aktivan, sigurno preko petnes godina, a osobito, jer sam imo, reko sam prije, opeko se jednom, dao sam bio pare za ovu devojkicu što je bila bolesna. Sve su to bile prevare, nevaljale stvari, interesa je bilo, to je već postalo biznis“, pa je žalilac mišljenja da se „ovdje jasno vidi da su žene koje su se putem posrednika udavale za muškarce iz Crne Gore tretirane kao objekat u najdoslovnijem smislu riječi, da se njima trguje kao stočnim

grlima. Tretirati žene kao sredstvo, 'davati pare za njih' je, trgovina ljudima - oblik krajnje objektivizacije i instrumentalizacije ljudskih bića koje 'ne doprinosti poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava', već naprotiv - opravdava i normalizuje njihovo kršenje'.

Savjet Agencije kao drugostepeni organ razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, a na osnovu informacija i navoda sadržanih u spisima predmeta, konstatovao je sljedeće:

- 1) U vezi prigovora da je emitovanjem priloga povrijeđena privatnost državljanke Albanije, imajući u vidu da, nakon predstavljanja i upoznavanja, gospođa Nertila Kurtal daje izjavu direktno u kameru, može se zaključiti da u prilogu učestvuje voljno, pa nije osnovan prigovor da joj je narušena privatnost. Činjenica da nije eksplicitno izrazila spremnost da učestvuje u emisiji ne može biti razlog za tvrdnju da joj je ugrožena privatnost, kada se iz njenih konkludentnih radnji može bez sumnje zaključiti da zna da se snima njen susret i razgovor sa drugim akterima u prilogu te da želi da bude dio televizijske priče.
- 2) Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da emituje prilog posvećen temi koju treba istražiti i o kojoj treba govoriti u javnosti (tj. da li je „provodaždisanje” ili posredovanje u sklapanju brakova između državljana/državljanke iz Crne Gore i Albanije „prevara ili šansa za brak”). Pri tome, on ima u skladu sa svojom uređivačkom slobodom ali i odgovornošću, pravo da odabere sagovornike, način i format kojima će obraditi i predstaviti određenu pojavu ili događaj.
- 3) Pojedini stavovi glavnog aktera priloga ukazuju na stereotipe, oni nedvosmisleno pokazuju stepen razvoja svijesti i percepcije o različitim aspektima pojave kojom se prilog bavi (uloga, odnos prema ženi i očekivanja od žena....). Pojedini navodi aktera priloga (M.Simonović, otac N.Kurtal) predstavljaju stavove koji žene predstavljaju kao objekat o kojem imaju pravo da odlučuju u zavisnosti od toga da li ispunjava njihova očekivanja (ljepota, visina, starost, zrdavlje) ili odgovara predrasudama (može li žena određenih godina da rađa djecu). Ne dovodeći u pitanje da prilog doprinosi sagledavanju realne slike pojave kojoj je posvećen, izostanak kritičkog odnosa ili bar ukazivanja da stavovi pojedinih aktera priloga (M.Simonović i N.Kurtal) doprinose promociji neravnopravnosti žena i muškaraca, odnosno jačanju stereotipa i predrasuda, pokazuje neprimjeren odnos emitera promociji ljudskih prava na adekvatan način.

Saglasno navedenom, Savjet Agencije za elektronske medije je donio Rješenje br. 01-154/5 od 31.03.2022. godine kojim je usvojio žalbu, poništio prvostepeno Rješenje Agencije i predmet vratio prvostepenom organu na ponovni postupak, sa napomenom da je dužan da dopuni postupak otklanjanjem nedostataka zbog kojih je, iz utvrđenih činjenica, izveden pogrešan zaključak da nije došlo do kršenja čl. 55 st. 6 tač. 2 Zakona i čl. 7 Pravilnika.

Članom 126 stav 8 Zakona o upravnom postupku propisano je da kad drugostepeni organ poništi prvostepeno rješenje, dužan je da ukaže prvostepenom javnopravnom organu u kom pogledu treba dopuniti postupak, a prvostepeni javnopravni organ je dužan u svemu da postupi po drugostepenom rješenju i da, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 20 dana od dana prijema predmeta, donese novo rješenje.

Postupajući po rješenju Savjeta Agencije kojim je određeno sprovođenje ponovnog postupka, Agencija je nakon detaljnog uvida i razmatranja prikupljenih informacija, na osnovu prigovora i žalbe, utvrdila da je u spornom prilogu došlo do kršenja čl. 55 st. 6 tač. 2 Zakona i čl. 7 Pravilnika.

Uvažavajući primjedbe žalioaca, Agencija konstatuje da je tema priloga svakako dio društvene realnosti i ne može se osporiti pravo emitera da je predstavi javnosti. Ipak, u predstavljanju stavova aktera priloga (M.Simonović i N.Kurtal), jednoj strani je dato značajno više prostora. Ne ulazeći u moguće objektivne okolnosti ili ograničenja za tako nešto, ne može se opravdati odsustvo pokušaja da se to izbjegne ili bar ukaže na potrebu detaljnijeg sagledavanja „druge strane” u ovoj priči, tj. perspektive iz ugla žena koje se odlučuju na korišćenje usluga „provodaždisanja” (njihovih očekivanja i iskustava), bilo da su u to uključene samostalno ili uz posredovanje porodice, prijatelja ili čak poslovnih subjekata (agencija). Prikazivanjem događaja na način da se kao prevara („prevara ili šansa za brak”) tumači isključivo jednostrani prikaz situacije u kojoj za dati novac protagonista priče nije „dobio” ženu po sopstvenim kriterijumima („*dao sam bio pare za ovu djevojku što je bila bolesna*”) predstavlja promovisanje vrijednosti koje ženu stavljaju u potčinjen položaj sa stereotipnim odnosom prema njenoj društveno-prihvatljivoj ulozi. Na ovaj način emiter je, propuštajući priliku da se kritički odnese prema prikazanoj situaciji, promovisao sklapanje brakova kao vid „trgovine” i samo jednu stranu (muškarca) prikazao kao žrtvu sa iznevjerenim očekivanjima. Uloga druge strane (žene) je zanemarena i na taj način društveno obezvrijeđena.

Uprkos činjenici da je emiter dužan da edukuje i informiše javnost o različitim pojavama u našem društvu, kako o pozitivnim, tako i o negativnim, skrećemo pažnju da je emiter u obavezi da prilikom

obrađivanja ovako osjetljivih tema povede računa o predrasudama koje su prikazane u prilogu, te kroz izvještavanje o tako važnim temama ne podražava stereotipe koji postoje u našem društvu. Sloboda medija podrazumijeva i slobodu medija da prikupljaju i predstavljaju informacije i stavove koji mogu biti šokantni i uznemirujući, ali u cilju informisanja javnosti, emiter (posebno javni emiter) ima, prvenstveno, obavezu i odgovornost da doprinese pokretanju, omogućavanju i podsticanju debate o kontroverzним pitanjima i tabu temama koje nisu dovoljno osvijetljene ili razumljive građanima. Nedostatak bavljenja takvim pričama i pojavama na adekvatan način doprinosi jačanju negativnih posljedica koje izaziva odsustvo svijesti o postojanju stereotipa ili njihovoj zloupotrebi na štetu ranjivih grupa.

Ne dovodeći u pitanje da pojedini stavovi glavnog aktera priloga nedvosmisleno pokazuju lične stavove i percepcije različitih aspekata pojave kojom se prilog bavi, oni istovremeno prikazuju ženu na način da joj je svrha i cilj da ispuni ulogu po mjeri patrijahalnih očekivanja budućeg muža i oca. Žena iz priloga je prikazana kao objekat koji je predmet dogovora i koji se ocjenjuje na osnovu karakteristika i kriterijuma koji doprinose njenoj degradaciji i javnom podcjenjivanju. Negativne stvari koje se dešavaju kod ovog vida upoznavanja (posredovanja) bez dileme treba da budu tema izvještavanja, ali prilikom obrade teme emiter je dužan da povede računa da ovako važan društveni problem tretira kritički i sa dužnom pažnjom, na način koji uobličava poruke i vrijednosti koje se kroz prilog prenose i doprinosi poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda. Nesporno je da direktnu odgovornost za sadržaj svojih izjava snosi samo autor, te da mediji nisu odgovorni za puko prenošenje takvih informacija, ali su prilikom izvještavanja o temama koje imaju elemente diskriminacije i kršenja ljudskih prava u obavezi da vode računa o načinu prikazivanja uloge žene u društvu, budući da postoji rizik da gledaoci njihov rad protumače kao izraz podrške pogledima koji su za osudu.

Imajući u vidu navedeno, a saglasno članu 126 stav 8 Zakona o upravnom postupku, direktor je odlučio kao u dispozitivu ovog rješenja.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima informaciju o izrečenoj mjeri objavi u svom programu, u okviru emisije „Gledajmo se“.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- NVO „Media Centar“
- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Arhiva

DIREKTOR

Goran Vuković